

Nordisk gränshandel med alkohol i Sverige

Inledning

Den förekommer norsk, finsk och dansk gränshandel med alkohol i Sverige. Denna handel domineras dock av norska invånare som reser till Sverige för att handla. Den norska gränshandeln omfattar även livsmedel och andra varor och tjänster.

Enligt den norska statistiska centralbyrån uppgick denna handel till motsvarande 10,6 miljarder svenska kronor under 2025. Handeln med alkohol utgör dock en mindre del av gränshandeln (SSB, 2026a). Den främsta anledningen till den här handeln är att prisnivån generellt är lägre i Sverige än i Norge. Under 2025 var priset på alkoholdrycker ungefär 30–35 procent lägre i Sverige.

I den här studien beräknas i första hand på omfattningen av den norska gränshandeln med alkohol i Sverige under perioden 2016–2025. CAN har tidigare publicerat beräkningar av denna handel för tidigare perioder (se till exempel Trolldal & Åkerblad, 2025). För åren 2024 och 2025 har en ny och mer förfinad metodik tillämpats i beräkningarna. Denna metod har även använts för beräkningar av den finska och danska gränshandeln och resultaten redovisas för åren 2024 och 2025.

Metod

Den norska gränshandeln definieras som köp av alkoholdrycker som genomförts med norska betalningsmedel i Systembolagets butiker i kommuner som gränsar till Norge¹. Därutöver inkluderas norska beställningar via Systembolagets ombud i dessa kommuner. Med norska betalningsmedel avses köp som genomförts med norska bankkort, samt fram till mitten av år 2020 även köp med norska kontanter. För beställningar via Systembolagets ombud saknas information om vilket betalningsmedel som använts. Därför har beställningar som genomförts av personer med norsk adress definierats som gränshandel.

¹ Studien omfattar 23 gränskommuner. Dessa är: Arjeplog, Arvika, Bengtsfors, Berg, Dals-Ed, Eda, Gällivare, Härjedalen, Jokkmokk, Kiruna, Krokom, Malung-Sälén, Sorsele, Storuman, Strömstad, Strömsund, Sunne, Tanum, Torsby, Vilhelmina, Åre, Årjäng och Älvdalen.

Den nya metodiken innebär att samtliga köp av alkoholdrycker med norska bankkort ingår i beräkningarna för åren 2024 och 2025. För år 2024 redovisas uppgifter baserade på både den tidigare och den nya metodiken, vilket gör det möjligt att beräkna effekterna av den nya metodiken.

Den finska och danska gränshandeln definieras som köp genomförda med finska och danska bankkort i svenska gränskommuner². Gränshandeln från dessa länder redovisas för åren 2024 och 2025, beräknat enligt den nya metodiken. Endast aggregerade uppgifter om betalningsmedel och beställningar har använts i studien. Dessa uppgifter har tillhandahållits av Systembolaget.

Resultat

I tabell 1 redovisas omfattningen av den norska gränshandeln och Systembolagets totala försäljning, uttryckt i liter ren alkohol under perioden 2016–2025. Dessutom presenteras gränshandelns andel av Systembolagets totala försäljning. Längst till höger i tabellen redovisas den norska gränshandeln i liter ren alkohol per norsk invånare 15 år och äldre.

Tabell 1. Norsk gränshandel i Sverige och Systembolagets försäljning i liter ren (100%) alkohol, samt gränshandelns omfattning per invånare 15 år och äldre, 2016–2025.

	Norsk gränshandel i Sverige (liter)	Systembolagets totala försäljning (liter)	Andel norsk gränshandel av Systembolagets försäljning	Norsk gränshandel per norsk invånare 15 år och äldre (liter)
2016	2 170 449	47 022 400	4,6 %	0,51
2017	2 325 506	47 226 008	4,9 %	0,54
2018	2 530 514	48 737 069	5,2 %	0,58
2019	2 620 609	49 458 069	5,3 %	0,60
2020	645 740	55 270 008	1,2 %	0,15
2021	761 731	55 976 688	1,4 %	0,17
2022	1 923 075	53 895 548	3,6 %	0,43
2023	1 865 256	53 297 394	3,5 %	0,41
2024	1 938 569	53 234 136	3,6 %	0,42
Ny metodik:				
2024	2 073 384	53 234 136	3,9 %	0,45
2025	2 049 002	51 869 375	4,0 %	0,44

² De kommuner som definierats som gränskommuner gentemot Finland har varit Haparanda, Kalix, Pajala, Överkalix och Övertorneå och mot Danmark har det varit kommunerna Malmö och Helsingborg.

Gränshandeln var som mest omfattande under 2019, då den uppgick till 0,60 liter ren alkohol per norsk invånare 15 år och äldre. Under pandemiåren 2020 och 2021 minskade den till 0,15 respektive 0,17 liter. Efter pandemin ökade den och låg på mellan 0,41 och 0,43 liter under perioden fram till 2024. Under 2025 uppgick den norska gränshandelns andel av Systembolagets totala försäljning till 4,0 procent, se tabell 1.

Under perioden 2022–2025 uppgick den norska gränshandeln till i genomsnitt ungefär 0,43 liter ren alkohol per norsk invånare 15 år och äldre per år, mätt som ett genomsnitt av både den gamla och nya metodiken. Det är en minskning med cirka 23 procent jämfört med åren 2016–2019 då gränshandeln uppgick till i genomsnitt 0,56 liter per år. Gränshandeln har under perioden 2022–2025 alltså inte nått upp till de nivåer som rådde före pandemin.

Under 2024 och 2025 ger den nya metodiken en skattning av gränshandeln som motsvarar 0,45 respektive 0,44 liter ren alkohol per norsk invånare 15 år och äldre. När gränshandeln beräknas med både den tidigare och nya metodiken för 2024 visar det sig att den nya metodiken ger 6,2 procent högre skattning av gränshandeln, mätt i ren alkohol.

En bidragande orsak till den minskade gränshandeln under perioden kan vara den försvagade norska kronan i förhållande till den svenska. År 2025 hade den norska kronan försvagats med 4 procent jämfört med 2024 och med 10 procent jämfört med perioden 2016–2019. Denna utveckling har inneburit att svenska varor blivit dyrare för norska konsumenter (Sveriges riksbank, 2025). Däremot har priserna på alkoholdrycker utvecklats i ungefär samma takt i både Norge och Sverige under perioden (SCB, 2026; SSB, 2026b).

De norska gränshandelsköpen har framför allt skett i Systembolagets butiker och i mindre grad via Systembolagets ombud. Butikerna stod för 92 procent av denna handel under 2025. Det är dock en minskning jämfört med 2016, då 96 procent av köpen skedde i butikerna. Beställningarna hos ombuden har följaktligen ökat i motsvarande grad, från 4 procent till 8 procent.

Under 2025 uppgick den norska gränshandeln hos Systembolaget till 1,9 miljarder svenska kronor. Dess andel av Systembolagets totala omsättning var 4,0 procent, vilket överensstämmer med den nivå som beräknas utifrån försäljningen uttryckt i liter ren alkohol, se tabell 1.

Mätt i ren alkohol stod öl, cider och blanddrycker för den största delen av de norska gränshandelsköpen under 2025. Dessa drycker stod för drygt 60 procent av den totala volymen, medan vin svarade för drygt 30 procent. Spritdrycker stod för den resterande andelen.

Den finska gränshandeln uppgick under 2025 till 0,7 procent av Systembolagets försäljning, mätt i ren alkohol, vilket är på samma nivå som under 2024. Under 2025 stod öl, cider och blanddrycker för knappt 50 procent av den finska gränshandeln, mätt i liter ren alkohol och drygt 40 procent var vin. Spritdrycker stod för 10 procent. Under 2025 uppgick den danska gränshandeln till 0,03 procent av Systembolagets försäljning. Det är på samma nivå som året innan.

Sammanfattning och slutsatser

Åren 2024 och 2025 uppgick den norska gränshandeln med alkohol till 0,45 respektive 0,44 liter ren alkohol per norsk invånare 15 år och äldre, mätt med den nya metodiken. Det är dock en lägre nivå än under perioden 2016–2019, det vill säga före pandemin. Även gränshandelns andel av Systembolagets försäljning har minskat.

För beräkningarna avseende 2024 och 2025 har en ny metodik använts. Den innebär att samtliga köp som genomförts med norska bankkort ingår i underlaget. Det har lett till i en något högre skattad nivå på gränshandeln. Skillnaden mellan den nya och den tidigare metodiken var 6,2 procent under 2024.

Norsk gränshandel definieras som köp av alkohol i Sverige för konsumtion i Norge. Det är dock möjligt att en del av de beräknade volymerna i stället konsumeras i Sverige. Dessutom kan svenskar med norska bankkort genomföra köp i Sverige. Detta innebär att den faktiska omfattningen av den norska gränshandeln kan vara något lägre än vad beräkningarna visar.

Samtidigt kan norska invånare även genomföra gränshandelsköp med svenska betalningsmedel. De kan dessutom göra sådana köp i andra kommuner än i gränskommunerna. Sammantaget innebär detta att de uppmätta nivåerna i denna studie med stor sannolikhet mäter den norska gränshandeln med alkohol relativt väl.

Den norska gränshandeln i Sverige är betydligt mer omfattande än både den danska och den finska. Under 2025 omfattade den norska gränshandeln 4,0 procent av Systembolagets försäljning, mätt i ren alkohol. Den finska handeln stod för 0,7 procent och den danska för 0,03 procent.

Referenser

SCB (2026). Statistiska Centralbyrån. Konsumentprisindex (KPI) enligt COICOP. https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__PR__PR0101__PR0101A/KPI2020COICOPM/table/tableViewLayout1/

SSB (2026a). Statistisk sentalbyrå. Grensehandel. <https://www.ssb.no/statbank/table/14221>

SSB (2026b). Statistisk sentalbyrå. Konsumprisindeksen. https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__PR__PR0101__PR0101A/KPI2020COICOPM/table/tableViewLayout1/

Sveriges riksbank (2026). Räntor och valutakurser: <https://www.riksbank.se/sv/statistik/rantor-och-valutakurser/sok-rantor-och-valutakurser/>

Trollidal B & Åkerblad R. (2025). *Alkoholkonsumtionen i Sverige 2001–2024*. Rapport 236. Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning. Stockholm.

Citera gärna som: Trolldal B (2026). Nordisk gränshandel med alkohol i Sverige. Kortfakta 08. Stockholm: CAN – Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning.

Författare Björn Trolldal
Publicerat 2026-02-16
URN urn:nbn:se:can-2026-2

C.A.N

CAN är Sveriges ledande kunskapscentrum med uppdrag att undersöka, analysera och sprida kunskap om användningen av alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar.

Vår vision är ett samhälle där människor inte far illa av skadligt bruk och beroende. Vi arbetar för ökad kunskap och vill bidra till välgrundade beslut.

Använd kunskapen!

CAN – Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning | www.can.se